

De impact van corona op kinderen in azc's

Onderzoek naar de impact van de coronamaatregelen op de kinderen in azc's en de stand van zaken naar de randvoorwaarden om online onderwijs te kunnen volgen.

Over het onderzoek

Dit onderzoek is verricht door de Werkgroep Kind in azc in samenwerking met het COA en LOWAN. Deze quickscan is gedaan omdat de kindactiviteiten van de ledenorganisaties van de Werkgroep in de azc's grotendeels tijdelijk zijn stilgelegd waardoor signalen over het welzijn van de kinderen nauwelijks meer kunnen worden doorgegeven door de vrijwilligers van TeamUp, de Vrolijkheid en Time4You.

De Werkgroep heeft een korte vragenlijst opgesteld met open vragen naar de gevolgen van de coronamaatregelen voor de kinderen in azc's en waar men zich het meest zorgen over maakt in de huidige strenge lockdown. In twee gesloten vragen kon men aangeven of de wifi op het azc goed functioneert en of er voldoende devices zijn (laptops, tablets) om online onderwijs te kunnen volgen.

Het COA heeft de enquête uitgezet onder de contactpersonen kinderen, dit zijn COA-medewerkers met een coördinerende rol bij het organiseren van activiteiten en voorlichting voor kinderen binnen een azc. Het LOWAN heeft een link naar de enquête opgenomen in de nieuwsbrief die verspreid wordt onder leerkrachten in het nieuwkomersonderwijs. Respondenten konden van 15 december 2020 tot en met 12 januari 2021 de online vragenlijst invullen. In totaal hebben zesenzeventig mensen de vragenlijst ingevuld: vierentwintig van het COA, 9 van LOWAN en 13 anoniem.

In deze analyse is geïnventariseerd welke thema's het meest genoemd werden door de respondenten. Vervolgens zijn de meest illustratieve antwoorden aan deze thema's gekoppeld. Daaruit zijn de belangrijkste conclusies en aanbevelingen afgeleid (zie punt 5 en 6).

1. Wat is de impact van de coronamaatregelen op kinderen in azc's en waar maakt u zich de grootste zorgen over?

	Thema's	Aantal x genoemd (van 46)	Illustreerende uitspraken
1	Wegvallen structuur en dagritme, doordat school en activiteiten stoppen	26	<ul style="list-style-type: none"> - Het is voor gezinnen en daarbij voor de kinderen in een azc altijd een uitdaging om een gezond (dag)ritme te behouden. Doordat nu wederom de scholen gesloten zijn, is deze externe factor die enorm bijdraagt aan een gezond ritme weg gevallen. - Grootste zorg is het weinige onderwijs en activiteiten aanbod. Onderwijs zorgt niet alleen voor ontwikkeling en activiteiten zijn niet alleen een uitlaatklep. Het zorgt ervoor dat de kinderen structuur krijgen. Vaker thuis zitten, zorgt ervoor dat kinderen op het azc vaker negatieve situaties zien op het azc. Zij hebben nu al 10 maanden een instabiel leven, omdat de school en de activiteiten meerdere keren dit jaar, abrupt zijn stopgezet. - De structuur gaat eruit. Kinderen staan later op en komen in een negatieve spiraal terecht.

			<ul style="list-style-type: none"> - Tijdens de "lockdown" periodes, dus in maart en nu de maand december, betekend dit als eerste: geen scholen, geen Vrolijkheid, geen KinderOLC. Je merkt dat hierdoor veel structuur wegvalt
2	Vereenzaming en isolatie door gebrek aan sociale contacten buiten het gezin.	26	<ul style="list-style-type: none"> - Er zijn geen activiteiten buiten het azc, daardoor verblijven kinderen met hun gezin veelal in kleine ruimtes en ontmoeten zij weinig anderen. Kinderen kunnen vereenzamen op deze manier. - Ze leven nog geïsoleerder dan ze normaal gesproken al doen. - Kinderen kunnen vereenzamen op deze manier en de spanningen binnen gezinnen kunnen oplopen. - Dat de kinderen moeilijk te bereiken zijn. Dat ze weinig vrijheid hebben. Ik ken verhalen van gezinnen die erg bang waren met als gevolg dat de kinderen al die tijd niet naar buiten zijn geweest. Ik hing de maand december op in de klas en gaf aan dat ze twee weken kerstvakantie hadden (dit was voor dat ik wist dat er een lock down zou komen) toen riepen er al een aantal kinderen neeee juf geen vakantie. - De leerlingen die zich dreigen terug te trekken in een sociaal isolement of leerlingen met een kwetsbare thuissituatie worden door ons uitgenodigd om naar de noodopvang te komen. Vaak willen deze leerlingen/ouders echter hier geen gebruik van maken omdat zij angstig zijn. - Kinderen moeten meer op hun kamer blijven. Ouders zijn ook thuis, waardoor ze bij elkaar op de lip zitten en de privacy wegvalt. Hierdoor ontstaat er meer stress en trekken sommige kinderen zich meer terug. Andere kinderen kunnen ongewenst gedrag laten zien. - Meer op een kleine kamer, dus vaker ruzie(tje)s in de gezinnen. - Het gevoel van geen kant op kunnen, opgesloten te zitten. Naast de sluiting van de school kunnen de kinderen niet naar het jeugdhonk. Deze ontmoetingsplek voor veel kinderen is nu ook gesloten.
3	Kinderen kunnen geen kind zijn. Meer stress en neerslachtigheid door onzekerheid over de toekomst, minder activiteiten om dit te vergeten.	26	<ul style="list-style-type: none"> - Vertraging in de asielpcedure. - Er is nog meer stress in de gezinnen dan gebruikelijk. Met name bij de groep Pre/Pollers die 13-15 maanden hebben moeten wachten op hun eerste gehoor. Door dat wachten loopt de spanning thuis op. - Ouders ervaren meer stress, zijn het lange wachten zat. Verlies in veerkracht en positiviteit. Situatie lijkt uitzichtloos en kan zich uiten in neerslachtigheid. - Er zijn meer spanningen thuis. Stress bij ouders, wat zijn weerslag heeft op kinderen. - Angst mbt de toekomst (verblijf + corona). - meer kans op ontwikkeling neerslachtige gevoelens door geen afleiding - De 2e lockdown geeft kinderen gevoel van hopeloosheid, dat het weer gebeurt en dat ze nu dus nog meer gaan achterlopen. - Kinderen krijgen weinig informatie - Er is bijna geen aandacht voor de kinderen en de jeugd. Ze krijgen geen informatie. Er is geen taal ontwikkeling. Ze

			<p>snappen dat er corona is maar het afstand houden is niks voor hen. De gevolgen zijn erg groot. Er ontstaan achterstanden.</p> <ul style="list-style-type: none"> - kinderen verblijven veel in de kleine units, hebben weinig privacy, krijgen alle ruzies tussen volwassenen mee, vergrootte kans op huiselijk geweld/kindermishandeling, geen kinderactiviteiten dus weinig contact met leeftijdsgenoten, slecht voor de ontwikkeling van kwetsbare kinderen. - De gezamenlijke activiteiten geven de kinderen even het idee kind te kunnen zijn, dat is er niet meer. - Dat de kinderen minder ruimte hebben gehad om echt kind te kunnen zijn vanwege de strenge maatregelen c.q. lockdowns. de wekelijkse activiteiten georganiseerd door onder andere Team Up en Stichting De Vrolijkheid sinds de lockdown ook niet meer op locatie mogen plaatsvinden. Hierdoor missen ze toch veel aan vermaak en afleiding van het leven op een Azc. - Meeste zorgen om het feit dat de kinderen weinig afleiding van de situatie hebben. Ze worden meer betrokken bij de stress situatie van hun ouders. Stress is schadelijk voor kinderen. - Meer kans op ontwikkeling neerslachtige gevoelens door geen afleiding - Ik werk op een POA (alleenstaande kinderen). De gevolgen van de coronamaatregelen geven grote spanningen onder de bewoners: de begeleiding is minimaal doordat de medewerkers alleen indien het hoognodig is in de units mogen komen, dus de kookworkshops, de schoonmaakworkshops, het gezellig een kopje theedrinken enzovoort, zijn komen te vervallen. De verveling slaat toe, want de jongens mogen nu niet meer naar school, kunnen niet meer naar de sportschool, naar zwemles, heel beperkt naar de huiskamer (twee maximaal, dus dat is niet gezellig), niet meer naar de recreatiezaal, het computerlokaal (dus minder contact met thuis) en/of het filmhok. Daardoor zijn er meer irritaties onderling en sinds een paar dagen slaat dat om in (massale) vechtpartijen.
4	Stilstand of zelfs achteruitgang in ontwikkeling en Nederlandse taal	24	<ul style="list-style-type: none"> - Wij maken ons het meeste zorgen om het missen van school. De kinderen zaten de eerste periode (april) met name thuis en binnen. School gaf online les, maar door niet werkend internet op locatie kon dit niet altijd gevolgd worden. - Leerachterstanden. Er was in de eerste lockdown geen school, dit was natuurlijk online wel. Maar de wifi is niet goed op het azc, waardoor dit niet goed loopt. - De ontwikkeling van de Nederlandse taal stagneert. Thuis spreken ze hun moedertaal. - De achterstanden in het leren. Ik denk dat een groot aantal ouders niet in staat zijn om hun kinderen op een goede manier te helpen bij het schoolwerk. - De leerlingen hebben vaak de leerkracht nodig om tot leren te komen. Dit omdat ouders niet of laag geschoold zijn, zelf

			<p>de taal niet goed spreken of andere dingen aan hun hoofd hebben, Qua ontwikkeling staan deze leerlingen tijdens de lockdown stil. Een enkeling zal zelfs terugvallen in niveau.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er zijn devices van school meegegeven maar ouders en kinderen weten vaak niet hoe ze moeten inloggen en hoe om te gaan met computer problemen. Mocht het wel lukken om in te loggen dan zie ik dat veel kinderen 's avonds of 's nachts op de computer zitten. - Doordat kinderen zich alleen maar op en rond hun eigen kamers begeven en niet mengen in de Nederlandse maatschappij spreken zij alleen hun eigen taal. - Heeft vooral impact op gezinnen die net in NL zijn en de NL taal nog niet machtig zijn of analfabeet. Analfabete ouders kunnen bijvoorbeeld niet helpen bij het huiswerk van hun kinderen als ouders en kind niet op hetzelfde taalniveau zitten. - De kinderen raken tijdens de lockdown nog meer geïsoleerd en hun ontwikkeling vertraagt. Ze hebben een beperkte bewegings- en ervaringsruimte. - De kinderen hebben geen contact met Nederlandse kinderen en komen het azc bijna niet uit. Ze hebben de laatste maanden niets van Nederland gezien. - Onderwijsachterstand liep tijdens de 1e lockdown alleen maar verder op, want thuisonderwijs werkte maar voor een heel klein groepje. - Door de stress thuis en bij henzelf, neemt bovendien het lerend vermogen af: 'de hoofden zitten vol'. We zien op school o.a. dat veel kinderen concentratieproblemen hebben en moeite met automatiseren en memoriseren. - De leerlingen hebben de doelen niet gehaald en lopen hierdoor vertraging op. Leerlingen zulken langer NT2-onderwijs moeten ontvangen. - Veel ouders en leerlingen zijn angstig en trekken zich volledig terug in een sociaal isolement. Ze gaan vaak niet meer naar buiten, kappen opgebouwde sociale contacten af en verblijven in een 'bubbel'. Hierdoor zijn de sociale contacten van ouders en leerlingen beperkt. Terwijl ze dit juist nodig hebben om wegwijs te worden in Nederland en om te oefenen met de Nederlandse taal. De steeds wisselende vormen van onderwijs (lockdown, gedeeltelijk naar school, volledig naar school, lockdown), de uitval van leerkrachten en de kwaliteit van het geboden onderwijs hebben naar mijn mening een sterke invloed op de ontwikkelingsmogelijkheden en kansen van de leerlingen. Een kwalijke zaak.
5	Kinderen worden uit het oog verloren, signalen worden gemist door gebrek aan begeleiding en hulpverlening	13	<ul style="list-style-type: none"> - Er is weinig tot geen contact met ouders en kinderen. We weten ook niet of alle gezinnen in het COA zijn. In de vorige lockdown waren veel gezinnen naar familie gegaan elders in Nederland. Bijna niemand is telefonisch te bereiken op dit moment. Tijdens de 50% opening in mei 2020 kwamen er ook weinig kinderen op school. Pas na de volledige opening was iedereen terug op school. Het zicht op kwetsbare en onveilige gezinnen (ouders die niet goed voor hun kinderen kunnen

	komt traag op gang.		<p>zorgen) is sterk verminderd en de hulpverlening is veel gevallen gestopt of geminimaliseerd.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bepaalde signalen worden gemist. - In de eerste 8 maanden konden we (behalve in de eerste lockdown) aardig contact krijgen met de kinderen. Nu in de tweede lockdown is er niks. Zorgen over leerachterstanden, geen talentontwikkeling, geen sociale controle, geen hulpvragen. Maar weinig collega's op de werkvloer om het contact te houden met kinderen. - Kinderen zijn minder in zicht, terwijl er meer kans is op depressieve gevoelens. Hulpverlening stagneert, dingen blijven liggen - Ook eventuele hulpverlening komt langzamer op gang. Doorverwijzingen naar thuisbegeleiding, of JGZ duurt langer dan gewenst. - Het is niet goed zichtbaar hoe het met bepaalde kinderen gaat. Signalen worden minder snel gezien, er kan niet gehandeld worden bij zorg. - De kinderen zijn minder in zicht van COA. - Wat ik het meest zorgelijke vind is dat ik de kinderen minder in beeld heb en ze minder aandacht kan geven. Over de achterstand op school heb ik het nog niet eens. Persoonlijk vind ik het belangrijk om kinderen te "versterken". Wanneer ik ze zie en ze doen iets knaps of goeds, dan mag ik graag een waardierend woord geven. Deze wordt vaak vergezeld met een aai over de bol, hand geven, even vasthouden. Nu heb ik een masker op. Kinderen zien mijn gelaatsuitdrukking niet, voelen niet de warmte van een hand die ze misschien wel nodig hebben. Ik zie de kinderen beduidend minder en weet niet goed of ze bv een gedragsverandering ondergaan omdat het thuis niet goed gaat of omdat er iets anders aan de hand is.
--	---------------------	--	---

Analyse van de antwoorden

Wat is de impact van de coronamaatregelen op kinderen in azc's en waar maakt u zich de grootste zorgen over?

- 1) **De structuur en het dagritme vallen weg**, doordat school en de activiteiten voor kinderen op azc's bijna allemaal moesten stoppen. *"Onderwijs zorgt niet alleen voor ontwikkeling en activiteiten zijn niet alleen een uitlaatklep. Het zorgt ervoor dat de kinderen structuur krijgen. Vaker thuis zitten, zorgt ervoor dat kinderen op het azc vaker negatieve situaties zien op het azc. Zij hebben nu al 10 maanden een instabiel leven, omdat de school en de activiteiten meerdere keren dit jaar, abrupt zijn stopgezet."* Bovendien worden ouders zelf beperkt in hun eigen beweging en activiteiten doordat de kinderen nu niet naar school gaan.

"Het is voor gezinnen en daarbij vooral voor de kinderen in een ztc altijd een uitdaging om een gezond (dag)ritme te behouden. Doordat nu wederom de scholen gesloten zijn, is deze externe factor, die enorm bijdraagt aan een gezond ritme, weggevallen."

- 2) **Vereenzaming en isolatie** door gebrek aan sociale contacten buiten het gezin. Doordat de kinderen niet meer naar school gaan en bijna alle activiteiten voor kinderen zijn stilgelegd hebben kinderen bijna geen contact meer met andere kinderen of volwassenen in het azc. In de eerste lockdown waren veel ouders erg bang voor corona en lieten hun kinderen niet meer buiten spelen of naar de opvang gaan. Er ontstaan meer spanningen thuis omdat iedereen in een kleine ruimte op elkaar zit.

“Er zijn geen activiteiten buiten het azc, daardoor verblijven kinderen met hun gezin veelal in kleine ruimtes en ontmoeten zij weinig anderen. Kinderen kunnen vereenzamen op deze manier.”

- 3) **Kinderen kunnen geen kind zijn.** Ze ervaren meer stress en neerslachtigheid door onzekerheid over de toekomst terwijl er minder activiteiten om dit te vergeten. Er is meer onzekerheid over de toekomst, zowel wat betreft corona als het verblijf in Nederland. Behalve onzekerheid over hoe lang de lockdown gaat duren is er meer onzekerheid over de asielprocedure. Corona zorgt voor vertraging, waardoor sommige mensen 13 tot 15 maanden moeten wachten op hun eerste gehoor. Ouders ervaren hierdoor meer stress omdat de situatie uitzichtloos lijkt, wat kan leiden tot neerslachtigheid. Die toegenomen stress heeft zijn weerslag op de kinderen. De activiteiten voor kinderen in azc's van TeamUp, De Vrolijkheid en Time4You zijn grotendeels stilgelegd, terwijl deze psychosociale activiteiten juist belangrijk zijn bij het verwerken van stress en trauma's. *“De activiteiten die gericht zijn op het vergeten van hun stress geven de kinderen even het idee kind te kunnen zijn, die zijn er niet meer.”*

Bovendien krijgen kinderen zelf weinig informatie over corona en de maatregelen, in een taal en op een manier die voor hen begrijpelijk is.

“Kinderen verblijven veel in de kleine units, hebben weinig privacy, krijgen alle ruzies tussen volwassenen mee, waardoor er een vergrootte kans op huiselijk geweld/kindermishandeling is, geen kinderactiviteiten dus weinig contact met leeftijdsgenoten, slecht voor de ontwikkeling van kwetsbare kinderen.”

“Ik werk op een POA (procesopvanglocatie voor alleenstaande kinderen). De gevolgen van de coronamaatregelen geven grote spanningen onder de bewoners: de begeleiding is minimaal doordat de medewerkers alleen indien het hoognodig is in de units mogen komen, dus de kookworkshops, de schoonmaakworkshops, het gezellig een kopje theedrinken enzovoort, zijn komen te vervallen. De verveling slaat toe, want de jongens mogen nu niet meer naar school, kunnen niet meer naar de sportschool, naar zwembles, heel beperkt naar de huiskamer (twee maximaal, dus dat is niet gezellig), niet meer naar de recreatiezaal, het computerlokaal (dus minder contact met thuis) en/of het filmhok. Daardoor zijn er meer irritaties onderling en sinds een paar dagen slaat dat om in (massale) vechtpartijen.”

- 4) **Stilstand of zelfs achteruitgang in ontwikkeling en Nederlandse taal.** Doordat het internet niet in alle azc's goed genoeg werkt en doordat niet alle kinderen devices hebben, kan online school niet altijd gevolgd worden en kan huiswerk niet goed gemaakt worden. Daarnaast spreken de kinderen thuis hun moedertaal en komen ze weinig met de Nederlandse taal in contact zodra school en activiteiten op of buiten het azc wegvallen. Voor gezinnen die net in Nederland wonen waarvan de ouders nog niet goed Nederlands spreken of analfabeet zijn en voor laagopgeleide ouders, is het onmogelijk de kinderen te ondersteunen bij hun huiswerk.

Ouders en kinderen weten vaak ook niet hoe ze moeten inloggen en om te gaan met computerproblemen. De lockdown zorgt daarnaast voor meer stress bij de kinderen en de ouders, waardoor het lerend vermogen afneemt, “de hoofden zitten vol”, waardoor kinderen zich niet kunnen concentreren en moeite hebben met automatiseren en memoriseren.

“De leerlingen hebben vaak de leerkracht nodig om tot leren te komen. Dit omdat ouders niet of laag geschoold zijn, zelf de taal niet goed spreken of andere dingen aan hun hoofd hebben. Qua ontwikkeling staan deze leerlingen tijdens de lockdown stil. Een enkeling zal zelfs terugvallen in niveau.”

- 5) **Kinderen worden uit het oog verloren**, door gebrek aan begeleiding en doordat hulpverlening komt traag op gang komt. Doordat er minder contact is met de kinderen worden signalen minder snel gezien en er kan niet snel gehandeld worden. *“Ik zie de kinderen beduidend minder en weet niet goed of ze een gedragsverandering ondergaan omdat het thuis niet goed gaat of omdat er iets anders aan de hand is.”*

“Er is weinig tot geen contact met ouders en kinderen. We weten ook niet of alle gezinnen in het COA zijn. In de vorige lockdown waren veel gezinnen naar familie gegaan elders in Nederland. Bijna niemand is telefonisch te bereiken op dit moment. Tijdens de 50% opening in mei 2020 kwamen er ook weinig kinderen op school. Pas na de volledige opening was iedereen terug op school. het zicht op kwetsbare en onveilige gezinnen (ouders die niet goed voor hun kinderen kunnen zorgen) is sterk verminderd en de hulpverlening is veel gevallen gestopt of geminimaliseerd.”

Hoewel de gesignaleerde problemen deels gelden voor alle kinderen in kwetsbare groepen in Nederland, is de groep kinderen in azc’s extra kwetsbaar door de mogelijke traumatische ervaringen in het land van herkomst en tijdens hun vlucht, gekoppeld aan extra onzekerheid over het in Nederland mogen blijven of niet. Deze quote vat dit goed samen: *“Veel ouders en leerlingen zijn angstig en trekken zich volledig terug in een sociaal isolement. Ze gaan vaak niet meer naar buiten, kappen opgebouwde sociale contacten af en verblijven in een 'bubbel'. Hierdoor zijn de sociale contacten van ouders en leerlingen beperkt. Terwijl ze dit juist nodig hebben om wegwijz te worden in Nederland en om te oefenen met de Nederlandse taal. De steeds wisselende vormen van onderwijs (lockdown, gedeeltelijk naar school, volledig naar school, lockdown), de uitval van leerkrachten en de kwaliteit van het geboden onderwijs hebben naar mijn mening een sterke invloed op de ontwikkelingsmogelijkheden en kansen van de leerlingen. Een kwalijke zaak.”*

2. Wat is uw grootste zorg wat betreft de huidige strenge lockdown?

	Thema's	Aantal x genoemd (van 46)	Illustrenderende uitspraken
1	Kinderen raken uit beeld	13	<ul style="list-style-type: none"> - We hebben niet heel veel zicht op de kinderen, doordat ze veel thuis zitten. Normaal gesproken zien we aan het gedrag van kinderen bij bijvoorbeeld de peuterspeelzaal of bij een andere activiteit, of er wellicht problemen kunnen zijn binnen de familie. - Dat kinderen uit beeld dreigen te raken. Doordat de kinderen nu continue thuis zijn kan dit in relationele

			<p>sfeer ook een impact hebben op hoe de ouders met de kinderen omgaan.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wij geven wel fysiek les maar niet alle kinderen komen of zijn te bereiken. Ik maak mij zorgen over de reden waarom zij niet naar school komen en waarom ouders niet te bereiken zijn? Van sommige gezinnen is het niet bekend waar zij nu zijn en hoe het met ze gaat. - Het niet kunnen bereiken van ouders en leerlingen. Onveilige thuissituaties, beperkingen van ontwikkelingsmogelijkheden en kansen van leerlingen. - Dat de kinderen ook niet naar school gaan... dat ze niet gezien worden door juffen, meesters, vrijwilligers... eventuele problemen in de thuis situatie zullen minder snel aan het licht komen.
2	Blijvende achterstand in ontwikkeling	11	<ul style="list-style-type: none"> - De latere gevolgen voor de ontwikkeling. Achterstand in het onderwijs, motivatie voor het onderwijs.
3	Meer spanningen binnenshuis	10	<ul style="list-style-type: none"> - Voor sommige leerlingen is de thuissituatie zeer stressvol. Zeker wanneer je nog maar kort in Nederland bent of als je ouders veel zorgen hebben. Kinderen voelen dit aan. Vaak is school dan een plek waar ze zich veilig en prettig voelen. Door de huidige lockdown gaat dit nu niet. - Het middelbaar onderwijs blijft dicht en die kinderen vervelen zich mateloos. Dit brengt ook spanningen binnen het gezin. Allen samen de hele dag op 1 kamer is bijna niet te doen. Wij merken dat er meer agressie is. - Meer gebruik maken van beeldschermen om toch afleiding te hebben met alle nadelen van dien, weinig lichaamsbeweging waardoor ze hun energie niet kwijt kunnen. - Achterstand op school en dat spanningen binnen het gezin oploopt vanwege dat de kinderen veel thuis zijn. - Ouders zijn vaak onwetend of onbekwaam om hun kinderen te helpen. Zij zitten vaak met hun eigen problemen en vragen.
4	Verveling, gebrek aan structuur en daardoor verstoord dag en nachtritme	10	<ul style="list-style-type: none"> - Kinderen zitten thuis, doordat het winter is komen ze weinig buiten. Ze vereenzamen, doordat ze geen contact hebben met leeftijdsgenootjes. Kinderen geven aan dat het voelt als een gevangenis. - Dat jongeren zich gaan vervelen en daardoor kattenkwaad gaan uithalen, maar ook dat hun dag- en nachtritme verstoord wordt.

Gevraagd naar de grootste zorg op dit moment, tijdens de huidige strenge lockdown, wordt de zorg dat kinderen uit beeld raken het meest genoemd. Door toegenomen stress, verveling, gebrek aan privacy en kleine ruimtes waar gezinnen de hele dag samen binnen zitten wordt gevreesd voor mogelijk onveilige thuissituaties. Doordat sport-, spel en creatieve activiteiten niet doorgaan kunnen kinderen (en volwassenen) moeilijk hun energie en emoties kwijt. Tegelijkertijd komen eventuele

problemen minder snel aan het licht doordat er minder contact is met de kinderen. *“Normaal gesproken zien we aan het gedrag van kinderen bij bijvoorbeeld de peuterspeelzaal of bij een andere activiteit, of er wellicht problemen kunnen zijn binnen de familie.”*

Zelfs wanneer nieuwkomersscholen wel open zijn, komen niet alle kinderen en zijn de ouders niet te bereiken. *“Ik maak mij zorgen over de reden waarom zij niet naar school komen en waarom ouders niet te bereiken zijn? Van sommige gezinnen is het niet bekend waar zij nu zijn en hoe het met ze gaat.” (leerkracht via LOWAN)*

Deze quote vat het algemeen beeld goed samen: *“Een verstoord dag/nacht ritme, eenzaamheid, depressiviteit en hoe gaan we hier het gevecht tegen aan als we met minimale bezettingen de tent draaiend houden? Gelijk: hoe ga ik een programma opzetten binnenshuis om jongeren te motiveren, in te burgeren, Nederlands te leren, te sporten, meer psychosociale begeleiding te geven. Hoe bewaak ik dag nacht ritmes, etc. Hoe ga ik het bekostigen en hoe maak ik planningen? etc etc etc. Kortom, genoeg werk aan de winkel...”*

3. Kwaliteit van de wifi op azc's: ruim de helft van de respondenten geeft aan dat wifi niet goed werkt.

Vierentwintig respondenten geven aan dat de wifi niet goed genoeg is om online onderwijs te kunnen volgen, dat is 55% van de deelnemers aan dit onderzoek. Dertien personen geven aan dat de wifi goed is en 9 weten het niet zeker. In meer dan de helft van de gevallen is de wifi dus niet goed genoeg om online onderwijs te kunnen volgen.

“Nee, de jongeren hebben meerdere malen aangegeven dat de Wifi in hun kamers niet

goed werkt. Nu er over wordt geschakeld naar online les zijn verwachten wij meer druk op het netwerk en daardoor een verslechtering van het netwerk. Jongeren geven aan hier last van te hebben.”

“Alle kinderen hebben via de school een Chromebook mee naar huis gekregen. We werken in shifts, zodat niet alle kinderen tegelijk op de wifi zitten. Toch komen er regelmatig kinderen klagen dat ze geen goede wifi hebben. Helaas. We hebben dit al meerdere keren tijdens de vorige lockdown gemeld. Er wordt aan gewerkt is het antwoord.”

“Er is wifi maar niet goed. Bewoners klagen erover maar wij kunnen niks doen. Nu discussie gaande om wel ruimtes beschikbaar te stellen voor schoolgaande jeugd maar het antwoord is nee. Kinderen kunnen huiswerk niet maken, slecht online verbinding voor online onderwijs.”

Slechte wifi zorgt voor situaties die het haast onmogelijk maken om onderwijs te volgen of schoolwerk te kunnen maken. Soms is er maar op één plek een goed signaal, waardoor veel kinderen

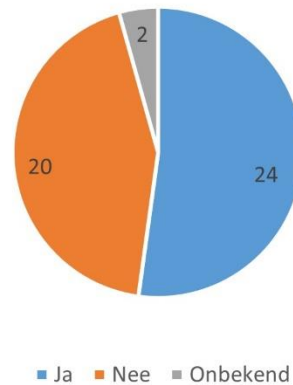
bijvoorbeeld in de hal hun schoolwerk moeten doen of les moeten volgen. *“Onze wifi is erg slecht. Kinderen zitten regelmatig voor in de hal om nog een beetje te werken met WIFI.” “Nee, de wifi werkt enkel op bepaalde plekken goed. Vaak is dit op de gang. Hierdoor gaan jongeren zich ophopen op deze plek. De gangen zijn al minder dan anderhalve meter, laat staan dat er ook nog allemaal jongeren in zitten.”*

Bovendien maakt de slechte wifi het haast onmogelijk om contact te onderhouden met familie of andere personen in hun netwerk. *“Wifi bij ons op locatie (GLO/azc Amersfoort) is heel slecht. Verbinding komt snel tot stand maar daarna valt het weg en is online volgen van onderwijs haast niet mogelijk, evenals contact met familie en andere personen in het netwerk.”*

4. Beschikbaarheid devices (laptop of tablet) voor online onderwijs: iets minder dan de helft van de respondenten geeft aan dat er niet genoeg devices zijn om online onderwijs te kunnen volgen.

Twintig van de zesenvestig respondenten (iets minder dan de helft) geven aan dat er niet genoeg devices zijn om online onderwijs te kunnen volgen. Iets meer dan de helft (vierentwintig) geeft aan dat er voldoende laptops of tablets zijn. In de meeste gevallen waar niet genoeg devices zijn is het ook slecht gesteld met de wifi, op een paar uitzonderingen na. Het voorzien van een laptop of tablet is nog geen garantie dat online onderwijs goed gevolgd kan worden, want in de helft van de gevallen waar wel devices zijn, is de wifi niet voldoende. Daarnaast speelt het kunnen omgaan met de techniek een rol.

Zijn er voldoende devices (laptops, tablets) om online onderwijs te kunnen volgen?

“Leerlingen en ouders hebben vaak nooit eerder gewerkt met een laptop of ipad. Zo hebben wij bijvoorbeeld vanaf september 2020 ingezet op het samen oefenen en ouders begeleiden hierin, maar toch zijn zij niet vaardig genoeg. Dit belemmert het volgen van het online onderwijs.”

5. Belangrijkste conclusies

- Meer dan de helft van de respondenten geeft aan: **Wifi op azc's is vaak niet goed genoeg om huiswerk te maken of online onderwijs te volgen.**
- Iets minder dan de helft van de respondenten geeft aan dat **er niet genoeg devices zijn om online les te kunnen volgen.**
- Impact van de coronamaatregelen op kinderen in azc's** over de periode maart tot december:
 - **De structuur en het dagritme vallen weg**, doordat school en de activiteiten voor kinderen op azc's bijna allemaal moesten stoppen.
 - **Vereenzaming en isolatie** door gebrek aan sociale contacten buiten het gezin. Doordat de kinderen niet meer naar school gaan en bijna alle activiteiten voor kinderen zijn

stilgelegd hebben kinderen bijna geen contact meer met andere kinderen of volwassenen in het azc.

- **Kinderen kunnen geen kind zijn.** Ze ervaren meer stress en neerslachtigheid door onzekerheid over de toekomst terwijl er minder activiteiten zijn om dit te vergeten. Bovendien krijgen kinderen zelf weinig informatie over corona en de maatregelen, in een taal en op een manier die voor hen begrijpelijk is.
 - **Stilstand of zelfs achteruitgang in ontwikkeling en Nederlandse taal.** Doordat het internet niet in alle azc's goed genoeg werkt en doordat niet alle kinderen devices hebben, kan online school niet altijd gevolgd worden en kan huiswerk niet goed gemaakt worden. Kinderen verblijven vooral binnen het gezin en spreken de moedertaal. Ouders zijn niet altijd in staat om de kinderen voldoende te ondersteunen doordat ze zelf niet goed genoeg Nederlands spreken of niet de digitale vaardigheden hebben om de kinderen te helpen met inloggen.
 - **Kinderen worden uit het oog verloren,** door gebrek aan begeleiding en doordat hulpverlening komt traag op gang komt. Doordat er minder contact is met de kinderen worden signalen minder snel gezien en er kan niet snel gehandeld worden.
- d. Grootste zorg over de huidige lockdown: **Kinderen niet in beeld.** Door toegenomen stress, verveling, gebrek aan privacy en kleine ruimtes waar gezinnen de hele dag samen binnen zitten wordt gevreesd voor mogelijk onveilige thuissituaties. Tegelijkertijd komen eventuele problemen minder snel aan het licht doordat er minder contact is met de kinderen.

6. Aanbevelingen

- a. COA: Voorzie alle azc's structureel van een goed werkende wifi verbinding, die dekkend is voor het gehele azc terrein.
- b. OCW, schoolbesturen en schooldirecties: Zorg dat alle kinderen een device hebben om online onderwijs te kunnen volgen.
- c. OCW, schoolbesturen en schooldirecties: Hervat het nieuwkomersonderwijs zo snel mogelijk.
- d. OCW, schoolbesturen en schooldirecties: Geef kinderen in azc's kinderen de mogelijkheid om naar school te komen en daar online les te volgen. Het gaat om kwetsbare kinderen, die altijd naar school zouden moeten kunnen komen om daar online les te kunnen volgen.
- e. COA: Maak het mogelijk om activiteiten voor kinderen zoals TeamUp, De Vrolijkheid en Time4You zo snel als veilig mogelijk is te hervatten.
- f. COA: Meer begeleiding en aandacht voor kwetsbare kinderen. Zorg daarvoor dat op ieder azc structureel een contactpersoon kind aangesteld is.
- g. COA, GGD en GZA: zorg dat hulpverlening en zorgtrajecten continueren.
- h. Leerkrachten: Bied ouders en kinderen extra (telefonische) technische ondersteuning bij inloggen op online onderwijs.
- i. COA, GGD en GZA: Informeer kinderen over corona op een kindvriendelijke en begrijpelijke manier.